

Mikulášov list

Marec 7/2013-2014

Gymnázium, Základná škola a CZUŠ sv. Mikuláša v Prešove

➤ ŽIVOTOPIS SVÄTÉHO OTCA – PÁPEŽA FRANTIŠKA

Prvý pápež, ktorý pochádza z Argentíny, je 76-ročný argentínsky jezuita Jorge Mario Bergoglio, od roku 1998 arcibiskup Buenos Aires. Hoci je významnou osobnosťou celého latinskoamerického kontinentu, vo svojej diecéze ostal jednoduchým a veľmi obľúbeným pastierom, ktorý počas svojej 15-ročnej biskupskej služby veľa cestoval metrom a autobusmi. „Môj ľud je chudobný a ja som jedným z nich,“ povedal viackrát na objasnenie svojho rozhodnutia bývať sám a sám si pripravovať večeru. Svojim

kňazom vždy odporúčal milosrdenstvo, odvahy a pre každého otvorené dvere. A keď spomína sociálnu spravodlivosť, vyzýva vziať do ruky katechizmus, desatoro prikázani a blahoslavenstvá. Jeho plán je jednoduchý: ak nasleduje Krista, pochopíš, že „posliapavať ľudskú dôstojnosť je vážny hriech“. Napriek jeho skromnej povahe – jeho životopis má len pár riadkov – sa stal terčom pozornosti pre svoje nekompromisné postoje počas ekonomickej krízy, ktorá postihla Argentínu v roku 2001.

17. decembra 1936 sa v hlavnom meste Argentíny narodil prisťahovalcom z talianskeho Piemontu syn. Otec Régina Sivoriová sa starala o domácnosť a výchovu piatich detí. Po skončení stredoškolského štúdia za chemického technika si zvolil cestu kňazstva a vstúpil do diecézneho seminára. 11. marca 1958 vstupuje do noviciátu Spoločnosti Ježišovej. Svoje humanitné štúdiá ukončil v Čile a po návrate do Argentíny v roku 1963 dokončil aj štúdium filozofie na Kolégiu sv. Jozefa v San Migueli. V rokoch 1964-65 pôsobil ako profesor literatúry a psychológie na Kolégiu Neposkornenej v Santa Fé a v roku 1966 vyučoval rovnaké predmety na Kolégiu Spasiteľa v Buenos Aires. V rokoch 1967-70 úspešne završil štúdium teológie na Kolégiu sv. Jozefa. 13. decembra 1969 bol arcibiskupom Ramónom Josém Castellanom vysvätený za kňaza. V rokoch 1970 a 1971 pokračoval vo formácii v Španielsku a 22. apríla 1973 skladá u jezuitov večné sľuby. Po návrate do Argentíny pôsobí ako novicmajster vo Villa Barilari v San Migueli, profesor na fakulte teológie, konzultor (poradca) provincie Spoločnosti Ježišovej a rektor kolégia. 31. júla 1973 bol zvolený za provinciála (hlavný predstavený) jezuitov v Argentíne. Po šiestich rokoch sa opäť ujíma práce v akademickej oblasti a v rokoch 1980-1986 pôsobí znovu ako rektor Kolégia sv. Jozefa, a tiež ako farár v San Migueli. V marci 1986 odchádza do Nemecka dokončiť doktorskú prácu; následne ho predstavení posielajú do Kolégia Spasiteľa v Buenos Aires a potom do jezuitskeho kostola v meste Kordoba, kde má na starosti duchovné sprevádzanie a svedenie. Kardinál Antonio Quarracina, arcibiskup v Buenos Aires, si ho zvolil za blízkeho spolupracovníka, a tak ho pápež Ján Pavol II. 20. mája 1992 ustanovil za titulárneho biskupa mesta Auca a pomocného biskupa Buenos Aires. Tam prijal 27. júna v katedrále biskupskú vysviacku priamo od spomínaného kardinála. Ako motto si zvolil Miserando atque eligendo a do biskupského erbu si vložil krigostrom ihu, znak Spoločnosti Ježišovej. Vzápätí bol menovaný za biskupskeho vikára pre oblasť Flores a 21. decembra 1993 bol poverený aj úradom generálneho vikára arcidiecézy. Potom už nebolo žiadnym prekvapením, keď bol 3. júna ustanovený koadjutorom (nástupcom) arcibiskupa v Buenos Aires. Neprešlo ani deväť mesiacov a 28. februára 1998, po smrti kardinála Quarracina, sa stáva arcibiskupom, primasom Argentíny a ordinárom pre veriacich východného obradu v Argentíne. Ako veľký kancelár Katolíckej univerzity Argentíny napísal knihy: Meditácie pre rehoľníkov (1982), Zamyslenia nad apoštolským životom (1996) a Úvahy o nádeji (1992). 21. februára 2001 ho pápež Ján Pavol II. na konzistóriu (zhromaždení) kardinálov menoval za kardinála s titulárnym kostolom sv. Róberta Bellarmina. Vtedy požiadal veriacich, aby nešli do Ríma osláviť jeho menovanie a ušetrné peniaze darovali chudobným. V októbri 2001 bol menovaný za generálneho relátora (spravodajca a zapisovateľ) na 10. plenárne zhromaždenie Biskupskej synody venovanej službe biskupa. Na synode kládol dôraz na „prorockú úlohu biskupa“, na to, že má byť „prorokom spravodlivosti“, má povinnosť „bez prestania ohlasovať“ sociálne učenie Cirkvi a tiež „vyjadrovať spoľahlivý úsudok vo veciach viery a mravov“. Medzitým sa kardinál Bergoglio stával v Latinskej Amerike čoraz populárnejším. Napriek tomu sa nikdy nezvald svojho striedameho postoja a prísneho životného štýlu, ktorí niektorí označili za temer asketický. V tomto duchu chudoby odmietol v roku 2002 aj menovanie za predsedu Biskupskej konferencie Argentíny, no o tri roky neskôr bol zvolený a potom v 2008 bol znovu potvorený na ďalšie trojročné obdobie. Medzičasom sa v apríli 2005 zúčastnil na konkláve (voľba pápeža), na ktorom bol kardinál Jozef Ratzinger zvolený za pápeža Benedikta XVI.

➤ OSLAVA ŽIVOTA A PÔST...

Milí žiaci a študenti, chlapci a dievčatá, drahí učiteľia a zamestnanci našej školy! Tento mesiac marec začíname jarnými prázdninami. Aj keď zima nebola poriadna, isto sa všetci, vy žiaci i my učiteľia a zamestnanci, tešíme na tento oddych. Mesiac marec bude bohatý na rôzne udalosti našej školy, Košickej arcidiecézy i celej Katolíckej cirkvi, do ktorej všetci patríme ako do jednej veľkej rodiny Božích detí a Kristových veriacich. Začneme postupne...

V marci budú sláviť okružle životné jubileá dve veľké osobnosti Cirkvi. Náš slovenský kardinál Jozef Tomko (*1924), ktorý pochádza z obce Uďavské (okres Humenné), oslávi 11. marca 90 rokov života a 12. marca 65 rokov kňazstva. 2. marca náš bývalý košický arcibiskup Alojz Tkáč (*1934), ktorý pochádza z obce Ohrádzany (okres Humenné), oslávi 80 rokov života. V sobotu 1. marca o 10⁰⁰ hod. budú spolu sláviť slávnostnú sv. omšu v našej košickej katedrále Dóme sv. Alžbety v Košiciach, kedy poďakujú spolu s biskupmi, kňazmi a veriacimi Pánu Bohu za dar života i kňazstva. Myslíme na nich vo svojich modlitbách, nech im milosrdný a dobrotivý Pán Boh udelí hojnosť Božích milostí, Božieho požehnaní, lásky, zdravia a pokoj.

Od nedele 2. do nedele 9. marca sa chystáme spolu s niektorými učiteľmi, zamestnancami a rodinnými príslušníkmi na našu školskú púť do francúzskych Lúrd, kde sa v roku 1858 zjavoila Panna Mária sv. Bernadete Soubiruseovej. Po ceste navštívime talianske mesto Turín, kde žil a pôsobil v 19. storočí sv. don Ján Bosco, kňaz a zakladateľ rehole saleziánov. Navštívime aj mesto Ars, kde žil a pôsobil tiež v 19. storočí sv. kňaz Ján Mária Vianney. Zastavíme sa aj v meste Paray-le-Monial, kde sa v 17. storočí zjavoila Najsvätejšie Srdce Ježišovo rehoľnej sestry sv. Margite Márii Alacoque. Nakoniec navštívime mesto Nevers, kde je sv. Bernadeta pochovaná. Budeme na vás všetkých myslieť v našich modlitbách a prosíme aj o modlitby pre nás, aby sme to všetko s Božou pomocou zvládli.

5. marca je Popolcová streda. Začína pre nás veriacich kresťanov 40-dňové pôstne obdobie. V tento deň je prísny pôst. Zdržujeme sa mäsitých pokrmov a len raz do týždňa sa môžeme najesť. Nezabudnime na to! Na znak kajúcivosti a pokánia budeme pri sv. omši poznačení na čelo popolom, aby sme si uvedomili našu hriešnosť a pomínelnosť. Budeme počuť slová kňaza: „Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš!“ alebo „Kajajte sa a verte evanjeliu!“ Skúsme využiť tento pôstny čas na odstránenie z nášho duchovného života nejaký konkrétny hriech či slabosť a to úprimným konaním pokánia a zmenou života k lepšiemu aj s pomocou modlitby, pôstu a sebazapierania. Pán Boh nám aj v tomto pôste chce dať novú šancu na zmenu. Využime ju! Pán Ježiš je milosrdný a milostivý. V pôste sa modlíme pobožnosť Krížovej cesty, aby sme tak rozmyšľali nad umučeníam a smrťou nášho Pána Ježiša Krista. Na škole sa ju budeme spoločne modliť každý utorok ráno o 7³⁰ hod. v kaplnke. Všetci ste srdečne pozvaní!

13. marca si pripomenieme 1. výročie zvolenia za nového pápeža Františka. Pamätajte na neho vo svojich modlitbách, aby ho dobrý Pán Boh mocne požehnával a Panna Mária ochraňovala. V tomto marcovom liste si preto môžete dôkladne prečítať jeho podrobný životopis a krátky popis jeho pápežského erbu i motta.

V sobotu 15. marca bude voľba nového prezidenta Slovenskej republiky. Modlíme sa aj na tento úmysel, aby to bol kandidát, ktorý bude spravodlivý, čestný a veriaci v Boha, aby tak chránil základné morálne, ľudské a kresťanské hodnoty života. 19. marca oslávim slávnosť sv. Jozefa, ženicha Panny Márie a pestúna Pána Ježiša. 25. marca budeme sláviť slávnosť Zvestovania Pána, kedy si pripomenieme udalosť návštevy archanjela Gabriela v Nazarete pri Panne Márii. Je to takisto Deň počatého dieťaťa a života, kedy sa snažíme myslieť a modliť za všetky nenarodené deti. Je to deň duchovného boja za ochranu ľudského života od počatia až po prirodzenú smrť. Pamätajte na to! Hovorí sa, že mesiac marec je mesiacom kníh. Nezabúdajme čítať Bibliu i hodnotné knihy, aby sme sa duchovne obohatili. Na záver si poprajme, aby bol pre nás všetkých mesiac marec požehnaný a milostivý. S pozdravom a v modlitbách za vás zostáva váš školský kaplán a duchovný otec **Ján Kulan**.

Do začiatku novej voľby pápeža v roku 2013 bol členom Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí, Kongregácie pre klerikov, Kongregácie pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života, Pápežskej rady pre rodinu a Pápežskej komisie pre Latinskú Ameriku. Dňa 13. marca 2013 o 19⁰⁶ hod. bol zvolený za 266. pápeža. Vybral si meno František po svätcom sv. Františkovi z Assisi. Svojho úradu sa ujal na sviatok sv. Jozefa 19. marca 2013 slávnostnou svätou omšou na Námestí svätého Petra vo Vatikáne.

Pápež František sa ako svoj pápežský erb rozhodol zachovať v podstatných rysoch svoj predošlý znak, ktorý si zvolil po svojej biskupskej vysviacke a je charakterizovaný jednoduchosťou. Modrý štít ako symbol pápežskej dôstojnosti, nad ním mitra umiestnená medzi dvoma kľúčmi – zlatým a strieborným – previazanými červenou šnúrou. V hornej časti modrého štítu sa nachádza znak pôvodu pápeža, znak Spoločnosti Ježišovej, žiariace slnko a červené písmená IHS ako monogram

Krista. Písmeno H je predelené krížom, pod ktorým sú tri čierne klince. V dolnej časti znaku vľavo je hviezda a vpravo nardový kvet. Hviezda symbolizuje podľa starodávnej heraldickej tradície Pannu Máriu, Matku Krista a Cirkvi, zatiaľ čo nardový kvet predstavuje sv. Jozefa, patróna univerzálnej Cirkvi. Podľa hispánskej ikonografickej tradície je Jozef znázorňovaný s nardovou vetvičkou v ruke. Umiestnením týchto obrazov vo svojom erbe chcel pápež vyjadriť svoju osobitnú úctu k Panne Márii a svätému Jozefovi. Motto pápeža Františka je citátom z homílie sv. Bédu Ctihodného, kňaza. Komentuje v nej evanjeliový príbeh povolania sv. Matúša slovami: «Ježiš vidiac vyberača daní zadíval sa na neho pohľadom lásky a povolal ho povediac mu: Poď za mnou.» (Vidit ergo Iesus publicanum et quia miserando atque eligendo vidit, ait illi Sequere me.) Práve slová «miserando atque eligendo», ktoré sú vyjadrením Božieho milosrdenstva, sú motom pápeža Františka. Celá táto homília je chválospevom na milosrdenstvo Boha a vošla do Liturgie hodín zo sviatku sv. Matúša. Má osobitný význam v živote a duchovnej ceste pápeža. Na sviatok sv. Matúša roku 1953, mladý Jorge Bergoglio vo veku 17 rokov, veľmi zoláštňným spôsobom zakúsil milujúcu prítomnosť Boha vo svojom živote. Následne po svätej spovedi pocítil jeho dotyk v srdci a vnímal milosrdného Boha, ktorý ho nežným a láskyplným pohľadom volal k zasvätenému životu podľa príkladu svätého Ignáca z Loyoly. Biskup Bergoglio na pamiatku udalosti, ktorá znamenala začiatok jeho úplného zasvätenia sa Bohu v jeho Cirkvi, sa rozhodol zvoliť si ako svoje motto a program života výraz sv. Bédu Ctihodného «Miserando atque eligendo» (pozrel na neho s láskou a povolal ho), ktorý nesie aj jeho pápežský erb.

➤ LITURGICKÉ OKIENKO

✓ SLÁVNOSŤ SV. JOZEFA, ŽENIČHA PANNY MÁRIE (19.3.)

Sv. Jozef bol pestúnom Pána Ježiša a pred zákonom bol jeho otcom a manželom Panny Márie. Vieme o ňom veľmi málo, len to, čo je o ňom napísané vo Sv. Písme. Jeho meno „Jozef“ z hebrejčiny po preklade doslovné znamená „Boh pridá, rozhojní“. Pochádzal z kráľovského rodu, bol potomkom kráľa Dávida. Narodil sa v Betleheme, no potom neskôr sa presťahoval do Nazareta, pravdepodobne kvôli práci. Bol chudobným tesárom. V Nazarete sa zasnubil s Máriou. Tradícia hovorí, že vtedy už bol v pokročilom veku. Keď Mária počala, bolo to

tajomstvo, takže ani Jozef o tom nevedel. Tam sa ukázal Jozefov charakter. Spolu totiž nebývali ani nežili, a on videl, že čaká dieťa. Zrejme ho to trápiť; podľa vtedajších zvyklostí ju mal dať ukameňovať. On sa však rozhodol, že ju radšej potajomky prepusti, aby jej neublížil. Vtedy sa mu zjavil Pánov anjel a povzbudil ho, aby si ju nebál zobrať za manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je od Boha. Jozef poslúchol. Ďalšia zmienka o ňom je vtedy, keď išiel na základe vládného nariadenia do Betlehema, keďže bolo veľké sčítanie ľudu v Rímskej ríši, do ktorej vtedy patrila aj Palestína. Tam Mária porodila svoje dieťa – Ježiša, dlho očakávaného Mesiáša. Jozef vždy vystupuje ako hlava rodiny, ako ten, ktorý sa má zodpovedne postarať o svoju rodinu. Na štyridsiaty deň išli do Jeruzalema, aby obetovali Ježiša v chráme Bohu. Potom sa vrátili do Betlehema. Do Nazareta zrejme nechceli ísť kvôli jeho neslávnej povesti. V evanjeliu sa spomína aj príbeh mudrcov, ktorí prišli do Betlehema pokloniť sa kráľovi. Bolo to asi dva roky po narodení Ježiša. Keďže kráľ Herodes potom číhal na život malému Ježišovi, Jozef sa zbral s celou rodinou do Egypta. Tradícia hovorí, že tam sa usídlili v niekorej zo židovských osád, asi na severovýchode od Káhiry. Keď nebezpečenstvo pominulo, vrátili sa z Egypta, ale usadili sa v Nazarete, keďže krutovládca Herodesovoho nástupcu Archelaa pokráčovala. Ďalej sa sv. Jozef spomína už iba raz, a to keď sa dvanásťročný Ježiš stratil v chráme. Táto krátka správa hovorí o tom, že Svätá rodina viedla usporiadaný život –

každý rok chodievali do chrámu, ako kázal židovský zákon. V ďalších rokoch sa Ježiš vyučil popri Jozefovi tesárskemu remeslu. Viac zmienok v Evanjeliu o sv. Jozefovi nemáme. Nezachytávajú ani jedno jeho slovo. Nevieme ani to, kde a kedy zomrel. Asi sa to stalo ešte pred verejným vystúpením Ježiša.

O úcte k sv. Jozefovi v prvých storočiach nevieme. Až v 12.-13. storočí si ho niektoré rehole vyvolili za patróna, uctieval ho napríklad sv. František Assiský, františkáni, dominikáni, sv. Terézia z Avily. Jeho sviatok, ktorý slávime 19. marca, patrí medzi prikázané (u nás na Slovensku je tento sviatok dišpenzovaný, čiže nie prikázaný). Pápež Pius XII. zaviedol sviatok sv. Jozefa Robotníka 1. mája, ktorý je však len spomienkou.

✓ SLÁVNOSŤ ZVESTOVANIA PÁNA (25.3.)

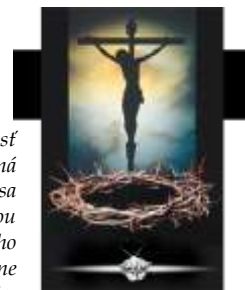
Na deň 25. marec pripadá slávnosť Zvestovania Pána. Tento dátum je presne deväť mesiacov pred Vianocami, teda pred Narodením Pána Ježiša. Pripomíname si udalosť, že k Panne Márii prišiel archanjel Gabriel, ktorý jej oznámil, že sa stane matkou dávno očakávaného Vykupiteľa, Mesiáša. Okamih počatia Pána Ježiša v lone Panny Márie sa spája práve s okamihom zvestovania. Keďže Panna Mária s Božím plánom súhlasila, zostúpil na ňu Duch Svätý a ona počala. Mesiáš teda mohol prísť na svet, aby celé ľudstvo vykúpil svojou smrťou a zmŕtvychstaním. Už tesne po prvom hriechu Boh prisľúbil, že nenechá ľudstvo samotné. Aj v priebehu dejín Starého zákona svoj sľub viackrát potvrdil, napr. prorok Izaiáš asi 500 rokov pred narodením Krista napísal: „Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel, čo znamená Boh s nami!“ (Iz 7, 14)

Tento sviatok je teda aj pripomienkou toho, že Boh dodržal svoj sľub tým, že poslal svojho Syna na svet, aby ho vykúpil. Začal sa sláviť koncom 4. storočia na Východe. V 7. storočí prešlo jeho slávenie aj na Západ. Do Druhého vatikánskeho koncilu sa slávil ako mariánsky sviatok, po koncile je zaradený medzi sviatky Pána. Nie je to prikázaný sviatok, ale je dobré, ak ideme na sv. omšu.

✓ POBOŽNOSŤ KRÍŽOVEJ CESTY

Krížová cesta (latinsky „Via dolorosa“) je cesta, ktorou kráčal Pán Ježiš na smrť ulicami Jeruzalema na horu Golgota (Kalvária), kde bol ukrižovaný. Pobožnosť krížovej cesty je starobylá a stále používaná modlitba v našej Katolíckej cirkvi, v ktorej sa snažíme symbolicky kráčať touto Ježišovou cestou a tak rozjímať o utrpení a smrti nášho Pána Ježiša Krista. Modlí sa zvyčajne cez pôstne obdobie, viacerí sošit sa ju modlili veľmi často. Pôvod krížovej cesty siaha k dávnym púťam do Jeruzalema. V 15. a 16. storočí františkáni začali budovať zastavenia krížovej cesty aj v Európe. V tradičnej forme má krížová cesta tieto zastavenia: 1.) Pán Ježiš je odsúdený na smrť. 2.) Pán Ježiš berie kríž na svoje plecia. 3.) Pán Ježiš padá prvý raz pod krížom. 4.) Pán Ježiš sa stretá so svojou Matkou. 5.) Šimon Cyrenský pomáha Pánu Ježišovi niesť kríž. 6.) Veronika podáva Pánu Ježišovi ručník. 7.) Pán Ježiš padá druhý raz pod krížom. 8.) Pán Ježiš napomína plačúce ženy. 9.) Pán Ježiš padá tretí raz pod krížom. 10.) Pánu Ježišovi zoliekajú šaty. 11.) Pána Ježiša pribíjajú na kríž. 12.) Pán Ježiš na kríži zomiera. 13.) Pána Ježiša skladajú z kríža. 14.) Pána Ježiša pochovávajú.

➤ SÚŤAŽ:

(?Odpovede sú ukryté v texte celého listu! ☺)

Kto chce získať pekné ceny, nech odpovie na tieto súťažné otázky a dá ich školskému kaplánovi:

1. Odkiaľ pochádza pápež František a kedy bol zvolený za pápeža?
2. Kto je sv. Jozef a kedy žil?
3. Čo slávime 25. marca a aký je to deň?

➤ MODLITBA K SV. MIKULÁŠOVI:

Bože, darca každého dobra, na príhovor svätého biskupa Mikuláša pomáhaj nám v každej núdzi a chráň nás pred každým nešťastím; daj nám veľkodušné srdce, aby sme ochotne dávali iným, čo prijímame od teba, a tak bezpečne kráčali po ceste spásy. Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov. Amen.

SV. MIKULÁŠ, ORODUJ ZA NÁS.

➤ KLIKNI:

www.zsgmik.sk; www.kbs.sk; www.ke-arcidieceza.sk;
www.tkkbs.sk; www.modlitba.sk; www.vatican.va;
www.zivotopisysvatych.sk; www.svatepismo.sk

„VŠETKO ROBME NA VÄČŠIU ČEŠŤ A SLÁVU BOŽIU!“